ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τέταρτο πενταμελές τμήμα) της 11ης Δεκεμβρίου 1996 *

Στην υπόθεση T-521/93,

Atlanta AG, εταιρία γερμανικού δικαίου, με έδρα τη Βρέμη (Γερμανία),

Atlanta Handelsgesellschaft Harder & Co. GmbH, εταιρία γερμανικού δικαίου, με έδρα τη Βρέμη,

Afrikanische Frucht-Compagnie GmbH, εταιρία γερμανικού δικαίου, με έδρα το Αμβούργο (Γερμανία),

Cobana Bananeneinkaufsgesellschaft mbH & Co. KG, εταιρία γερμανικού δικαίου, με έδρα το Αμβούργο,

Edeka Fruchtkontor GmbH, εταιρία γερμανικού δικαίου, με έδρα το Αμβούργο,

Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert & Co., εταιρία γερμανικού δικαίου, με έδρα το Αμβούργο,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

Pacific Fruchtimport GmbH, εταιρία γερμανικού δικαίου, με έδρα το Αμβούργο,

εκπροσωπούμενες από τους Erik A. Undritz και Gerrit Schohe, δικηγόρους Αμβούργου, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο Marc Baden, 24, rue Marie-Adélaïde,

ενάγουσες,

κατά

Ευρωπαϊκής Κοινότητας, εκπροσωπουμένης από:

1) το **Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως,** εκπροσωπούμενο από τους Jean-Paul Jacqué, διευθυντή της Νομικής Υπηρεσίας, Arthur Brautigam και Jürgen Huber, νομικούς συμβούλους, και την Anna Lo Monaco, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Bruno Eynard, γενικό διευθυντή της διευθύνσεως νομικών υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, 100, boulevard Konrad Adenauer,

2) την **Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,** εκπροσωπούμενη από τους Peter Gilsdorf, κύριο νομικό σύμβουλο, και Ulrich Wölker, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

εναγόμενα,

υποστηριζόμενα από

τη **Γαλλική Δημοκρατία,** εκπροσωπούμενη από την Edwige Belliard, βοηθό διευθύντρια νομικών υποθέσεων, και τον Gautier Mignot, γραμματέα εξωτερικών υποθέσεων, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την Πρεσβεία της Γαλλίας, 9, boulevard du Prince Henri,

και

το **Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας,** εκπροσωπούμενο αρχικώς από την S. Lucinda Hudson, κατόπιν από τη Lindsey Nicoll, του Treasury Solicitor's Department, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την Πρεσβεία του Ηνωμένου Βασιλείου, 14, boulevard Roosevelt,

παρεμβαίνοντα,

που έχει ως αντικείμενο αγωγή με την οποία ζητείται να υποχρεωθεί η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, εκπροσωπούμενη από το Συμβούλιο και την Επιτροπή, στην καταβολή αποζημιώσεως για την αποκατάσταση της ζημίας που προκάλεσε η έκδοση του κανονισμού (ΕΟΚ) 404/93 του Συμβουλίου, της 13ης Φεβρουαρίου 1993, για την κοινή οργάνωση της αγοράς στον τομέα της μπανάνας (ΕΕ L 47, σ. 1),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τέταρτο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, Πρόεδρο, R. García-Valdecasas, την P. Lindh και τους J. Azizi και J. L. Cooke, δικαστές,

γραμματέας: H. Jung

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 5ης Ιουνίου 1996,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της αγωγής

Η προ του κανονισμού 404/93 κατάσταση

1 Πριν από τη θέσπιση κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα της μπανάνας, η κατανάλωση μπανανών εντός των κρατών μελών καλυπτόταν από τρεις πηγές εφοδιασμού: τις μπανάνες που παράγονταν εντός της Κοινότητας (κυρίως στις Κανάριες Νήσους και στα γαλλικά υπερπόντια διαμερίσματα), οι οποίες αντιπροσώπευαν περίπου το 20 % της κοινοτικής καταναλώσεως (στο εξής: κοινοτικές μπανάνες), τις μπανάνες που παράγονταν σε ορισμένα από τα κράτη με τα οποία η Κοινότητα είχε συνάψει τη σύμβαση του Λομέ

(κυρίως σε ορισμένα αφρικανικά κράτη και ορισμένες νήσους της Καραϊβικής Θάλασσας), οι οποίοι αντιπροσώπευαν περίπου το 20 % της κοινοτικής καταναλώσεως (στο εξής: μπανάνες ΑΚΕ), και τις μπανάνες που παράγονταν σε άλλα κράτη (κυρίως σε ορισμένες χώρες της Κεντρικής και της Νοτίου Αμερικής), οι οποίες αντιπροσώπευαν περίπου το 60 % της κοινοτικής καταναλώσεως (στο εξής: μπανάνες τρίτων χωρών).

2 Βάσει του πρωτοκόλλου που είχε προσαρτηθεί στη σύμβαση εφαρμογής σχετικά με τη σύνδεση των υπερποντίων χωρών και εδαφών με την Κοινότητα, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 136 της Συνθήκης ΕΚ (στο εξής: πρωτόκολλο για τις μπανάνες), η Γερμανία έτυχε ειδικού καθεστώτος το οποίο της επέτρεπε να εισάγει αδασμολόγητα ετήσια ποσόστωση μπανανών, υπολογιζόμενη σε σχέση με την εισαχθείσα το 1956 ποσότητα. Η βασική αυτή ποσόστωση έπρεπε να μειώνεται σταδιακά, σε συνάρτηση με την πρόοδο που σημειωνόταν στην υλοποίηση της κοινής αγοράς.

Ο κανονισμός 404/93

3 Με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 404/93 του Συμβουλίου, της 13ης Φεβρουαρίου 1993 (ΕΕ L 47, σ. 1, στο εξής: κανονισμός 403/93), όπως τροποποιήθηκε τελικώς με τον κανονισμό (ΕΚ) 3290/94 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1994, σχετικά με τις προσαρμογές και τα μεταβατικά μέτρα στον τομέα της γεωργίας που είναι αναγκαία για την εφαρμογή των συμφωνιών οι οποίες έχουν συναφθεί στο πλαίσιο των πολυμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων του Γύρου της Ουρουγουάης (ΕΕ L 349, σ. 105), θεσπίστηκε κοινή οργάνωση αγοράς στον τομέα της μπανάνας. Η παρούσα υπόθεση αφορά τον κανονισμό 404/93 ως είχε στις 13 Φεβρουαρίου 1993.

4 Κατά την τρίτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 404/93, η κοινή οργάνωση αγοράς «πρέπει, τηρουμένης της κοινοτικής προτίμησης και των διαφόρων διεθνών υποχρεώσεων της Κοινότητας, να επιτρέπει τη διάθεση στην κοινοτική αγορά, σε τιμές δίκαιες τόσο για τους παραγωγούς όσο και για τους

καταναλωτές, μπανανών που παράγονται στην Κοινότητα και στα κράτη ΑΚΕ, τα οποία είναι κατά παράδοση προμηθευτές, δίχως να πλήττονται οι εισαγωγές μπανανών που κατάγονται από άλλες προμηθεύτριες τρίτες χώρες και εξασφαλίζοντας επαρκή εισοδήματα στους παραγωγούς».

5 Το καθεστώς του εμπορίου με τις τρίτες χώρες, που αποτελεί το αντικείμενο του τίτλου IV, προβλέπει ότι οι παραδοσιακές εισαγωγές μπανανών ΑΚΕ μπορούν να εξακολουθήσουν να πραγματοποιούνται αδασμολόγητα εντός της Κοινότητας. Σε παράρτημα καθορίζεται η ποσότητα αυτή σε 857 700 τόνους και κατανέμεται μεταξύ των κρατών ΑΚΕ, που ήσαν παραδοσιακοί προμηθευτές.

6 Κατά το άρθρο 18 του κανονισμού 404/93

«1. Ανοίγεται κάθε έτος δασμολογική ποσόστωση δύο εκατομμυρίων τόνων ανά καθαρό βάρος για τις εισαγωγές μπανάνας από τρίτες χώρες και μη παραδοσιακής μπανάνας ΑΚΕ.

Στα πλαίσια αυτής της δασμολογικής ποσόστωσης, οι εισαγωγές μπανάνας από τρίτες χώρες υπόκεινται σε δασμό 100 ECU ανά τόνο, ενώ οι εισαγωγές μη παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ υπόκεινται σε μηδενικό δασμό.

(...)

2. Εκτός από την ποσόστωση που αναφέρεται στην παράγραφο 1:

— οι μη παραδοσιακές εισαγωγές μπανανών ΑΚΕ υπόκεινται σε δασμό 750 ECU ανά τόνο,

— οι εισαγωγές μπανανών από τρίτες χώρες υπόκεινται σε δασμό 850 ECU ανά τόνο (...).»

7 Κατά το άρθρο 19, παράγραφος 1,

«Η δασμολογική ποσόστωση ανοίγεται, από 1ης Ιουλίου 1993, μέχρι ύψους:

α) 66,5 % για τους επιχειρηματίες που ασχολήθηκαν με την εμπορία μπανάνας τρίτων χωρών ή/και μη παραδοσιακής μπανάνας ΑΚΕ·

β) 30 % για τους επιχειρηματίες που ασχολήθηκαν με την εμπορία κοινοτικής μπανάνας ή/και παραδοσιακής μπανάνας ΑΚΕ·

γ) 3,5 % για τους εγκατεστημένους στην Κοινότητα επιχειρηματίες οι οποίοι άρχισαν να ασχολούνται με την εμπορία μπανάνας πλην της κοινοτικής ή/και της παραδοσιακής μπανάνας ΑΚΕ από το 1992 (...).»

8 Βάσει του άρθρου 16, κάθε χρόνο καταρτίζεται κατά πρόβλεψη υπολογισμός της παραγωγής και της καταναλώσεως στην Κοινότητα, καθώς και των εισαγωγών και των εξαγωγών· αυτός ο κατά πρόβλεψη υπολογισμός μπορεί να αναθεωρείται κατά τη διάρκεια της περιόδου εμπορίας εφόσον παραστεί ανάγκη.

9 Το άρθρο 18, παράγραφος 1, τέταρτο εδάφιο, προβλέπει τη δυνατότητα αυξήσεως της ετησίας ποσοστώσεως βάσει του κατά πρόβλεψη υπολογισμού που διαλαμβάνεται στο άρθρο 16.

10 Το άρθρο 20 εξουσιοδοτεί την Επιτροπή να θεσπίσει τους όρους μεταβιβάσεως των πιστοποιητικών εισαγωγής.

11 Κατά το άρθρο 21, παράγραφος 2, καταργείται η δασμολογική ποσόστωση που προβλέπεται στο πρωτόκολλο για τις μπανάνες.

Η κατάσταση των εναγουσών

12 Οι ενάγουσες είναι επιχειρήσεις των οποίων η δραστηριότητα συνίσταται στην εισαγωγή μπανανών τρίτων χωρών εντός της Κοινότητας. Η πρώτη και η δεύτερη από τις ενάγουσες ανήκουν στον όμιλο Atlanta: η πρώτη είναι μια εταιρία ενδιαμέσου holding και η δεύτερη θυγατρική της πρώτης. Η πρώτη ενάγουσα, η μόνη την οποία αφορά το αίτημα περί αποζημιώσεως που αποτελεί αντικείμενο της υπό κρίση αγωγής (βλ. κατωτέρω σκέψεις 16 και 28), ισχυρίζεται ότι μια άλλη θυγατρική της εταιρία, η Atlanta Handels-und Schiffahrts-Gessellschaft mbH, που αναλαμβάνει τη διοργάνωση των μεταφορών με πλοία-ψυγεία, υπέστη ζημία λόγω της θέσεως σε ισχύ του κανονισμού 404/93. Η Atlanta Handels-und Schiffahrts-Gessellschaft mbH είχε ναυλώσει τρία πλοία τα οποία εν συνεχεία έθεσε στη διάθεση μιας αμερικανικής εταιρίας. Αυτή κατήγγειλε τη σύμβαση πριν από την προβλεπόμενη λήξη, για τον λόγο ότι τα πλοία δεν θα ήσαν πλέον αναγκαία λόγω των περιορισμών στην εισαγωγή μπανανών που προέκυπταν από τον κανονισμό 404/93. Η Atlanta Handels-und Schiffahrts-Gessellschaft mbH, η οποία οφείλει να συνεχίσει να καταβάλλει στον ναυλωτή τη συνομολογηθείσα αμοιβή, εκχώρησε την έναντι της Κοινότητας αξίωση αποζημιώσεως στη μητρική της εταιρία, ήτοι στην πρώτη ενάγουσα.

Διαδικασία

13 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 14 Μαΐου 1993, οι ενάγουσες ζήτησαν, αφενός, δυνάμει του άρθρου 173, δεύτερο εδάφιο της Συνθήκης ΕΟΚ (που κατέστη άρθρο 173, τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ, στο εξής: Συνθήκη), να ακυρωθεί μερικώς ο κανονισμός 404/93 και, αφετέρου, δυνάμει των άρθρων 178 και 215, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης, να υποχρεωθεί η Ευρωπαϊκή Κοινότητα να καταβάλει αποζημίωση προς αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη η πρώτη ενάγουσα, ή ενδεχομένως, η Atlanta Handels-und Schiffahrts-Gessellschaft mbH. Η παρούσα απόφαση αφορά το δεύτερο σκέλος της ως άνω προσφυγής-αγωγής, το οποίο έλαβε κατ' αρχάς αριθμό πρωτοκόλλου C-286/93 κατόπιν δε T-521/93 (βλ. κατωτέρω σκέψη 21).

14 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου την ίδια ημερομηνία, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ζήτησε, δυνάμει του άρθρου 173, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης, την ακύρωση του τίτλου IV και του άρθρου 21, παράγραφος 2, του κανονισμού 404/93 (υπόθεση C-280/93).

15 Στις 4 Ιουνίου 1993 οι ενάγουσες κατέθεσαν επιπλέον στη Γραμματεία του Δικαστηρίου αίτηση λήψεως ασφαλιστικών μέτρων, δυνάμει των άρθρων 185 και 186 της Συνθήκης, με την οποία ζήτησαν, αφενός, την αναστολή της εκτελέσεως του τίτλου IV του κανονισμού 404/93 και κυρίως των άρθρων του 17 έως 20 και, αφετέρου, τη λήψη οποιουδήποτε άλλου μέτρου που ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου ή το Δικαστήριο θα έκρινε κατάλληλο (υπόθεση C-286/93 R).

16 Με διάταξη της 21ης Ιουνίου 1993, το Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή των εναγουσών ως απαράδεκτη, καθόσον με αυτή είχε ζητηθεί η ακύρωση ορισμένων διατάξεων του κανονισμού 404/93, αλλά δέχθηκε τύποις την αγωγή, καθόσον με αυτή είχε ζητηθεί να υποχρεωθεί η Ευρωπαϊκή Κοινότητα να αποκαταστήσει τη ζημία που προξένησε η έκδοση του ίδιου αυτού κανονισμού. Το Δικαστήριο επιφυλάχθηκε να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων (υπόθεση C-286/93, η οποία κατέστη υπόθεση Τ-521/93, ήτοι η υπό κρίση αγωγή).

17 Με αιτήσεις που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 28 Ιουνίου 1993 και στις 12 Ιουλίου 1993, το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας και η Γαλλική Δημοκρατία ζήτησαν αντιστοίχως να παρέμβουν στην υπό κρίση υπόθεση προς στήριξη των αιτημάτων των εναγομένων.

18 Με διάταξη της 6ης Ιουλίου 1993, το Δικαστήριο απέρριψε ως απαράδεκτη την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων που υπέβαλαν οι ενάγουσες και επιφυλάχθηκε ως προς τα δικαστικά έξοδα (υπόθεση C-286/93 R).

19 Με αιτήσεις που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Δικαστηρίου μεταξύ 29ης Ιουνίου και 12ης Ιουλίου 1993, η Δημοκρατία της Ακτής του Ελεφαντόδοντος, η εταιρία Terres Rouges Consultant, η εταιρία España et fils και η εταιρία Cobana Import ζήτησαν να παρέμβουν στην παρούσα υπόθεση προς στήριξη των αιτημάτων των εναγομένων.

20 Με απόφαση της 15ης Ιουλίου 1993, το Δικαστήριο αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία στην παρούσα υπόθεση, κατ' εφαρμογή του άρθρου 82α, παράγραφος 1, στοιχείο β', του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, έως ότου περατωθεί η δίκη στην υπόθεση C-280/93.

21 Κατόπιν της θέσεως σε ισχύ, την 1η Αυγούστου 1993, της αποφάσεως 93/350/Ευρατόμ, ΕΚΑΧ, ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 1993, για την τροποποίηση της αποφάσεως 88/591/ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, Ευρατόμ περί ιδρύσεως Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 144, σ. 21), η υπόθεση παραπέμφθηκε στο Πρωτοδικείο με διάταξη του Δικαστηρίου της 27ης Σεπτεμβρίου 1993.

22 Στις 5 Οκτωβρίου 1994, το Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή ακυρώσεως που είχε ασκήσει η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας (απόφαση C-280/93, Γερμανία κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1994, σ. I-4973). Κατόπιν της αποφάσεως αυτής, ήρθη η αναστολή και η έγγραφη διαδικασία άρχισε εκ νέου στην υπό κρίση υπόθεση.

23 Με διατάξεις του προέδρου του δευτέρου πενταμελούς τμήματος του Πρωτοδικείου της 9ης Μαρτίου 1995, επετράπη στη Γαλλική Δημοκρατία και στο Ηνωμένο Βασίλειο να παρέμβουν προς στήριξη των αιτημάτων των εναγομένων.

24 Με διάταξη της 14ης Ιουλίου 1995, ο πρόεδρος του δευτέρου πενταμελούς τμήματος του Πρωτοδικείου απέρριψε τις αιτήσεις παρεμβάσεως της Δημοκρατίας της Ακτής του Ελεφαντόδοντος, της εταιρίας Terres Rouges Consultant, της εταιρίας España et fils και της εταιρίας Cobana Import και καταδίκασε τους υποβαλόντες αίτηση παρεμβάσεως στα σχετικά με τις αιτήσεις αυτές έξοδα.

25 Με διάταξη της 1ης Δεκεμβρίου 1993, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 14 Δεκεμβρίου 1993, το Verwaltungsgericht Frankfurt am Main υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, δύο προδικαστικά ερωτήματα σχετικά με το κύρος του τίτλου IV και του άρθρου 21, παράγραφος 2, του κανονισμού 404/93. Τα ερωτήματα αυτά είχαν ανακύψει στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ, αφενός, της Atlanta Fruchthandelsgesellschaft mbH και δεκαεπτά άλλων εταιριών του ομίλου Atlanta και, αφετέρου, του Bundesamt für Ernährung und Forstwirtschaft (ομοσπονδιακού γραφείου τροφίμων και δασοκομίας) ως προς τη χορήγηση ποσοστώσεων εισαγωγής μπανανών τρίτων χωρών.

26 Στις 9 Νοεμβρίου 1995, το Δικαστήριο, κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε το Verwaltungsgericht Frankfurt am Main, αποφάνθηκε ότι από την εξέταση του τίτλου IV και του άρθρου 21, παράγραφος 2, του κανονισμού 404/93, που διενεργήθηκε υπό το φως του σκεπτικού της διατάξεως περί παραπομπής, δεν προέκυψε η ύπαρξη στοιχείων δυναμένων να επηρεάσουν το κύρος τους (απόφαση C-466/93, Atlanta Fruchthandelsgesellschaft κ.λπ., Συλλογή 1995, σ. I-3799).

27 Μεταξύ 8 Δεκεμβρίου 1994 και 6 Ιανουαρίου 1995, απαντώντας σε σχετική αίτηση του Πρωτοδικείου, οι διάδικοι υπέβαλαν τις παρατηρήσεις τους όσον αφορά τις ενδεχόμενες συνέπειες για την υπό κρίση διαφορά της προπαρατεθείσας αποφάσεως Γερμανία κατά Συμβουλίου. Μεταξύ 4 και 16 Ιανουαρίου 1996, απαντώντας σε σχετική αίτηση του Πρωτοδικείου, οι διάδικοι υπέβαλαν τις παρατηρήσεις τους όσον αφορά τις ενδεχόμενες συνέπειες για την υπό κρίση διαφορά της προπαρατεθείσας αποφάσεως Atlanta Fruchthandelsgesellschaft κ.λπ.

28 Ενόψει της διατάξεως του Δικαστηρίου της 21ης Ιουνίου 1993, με την οποία απορρίφθηκε η προσφυγή των εναγουσών ως απαράδεκτη καθόσον με αυτήν είχε ζητηθεί η ακύρωση των διατάξεων του κανονισμού 404/93, το Πρωτοδικείο θα λάβει υπόψη μόνο το περί αποζημιώσεως αίτημα των εναγουσών.

Αιτήματα των διαδίκων

29 Οι ενάγουσες ζητούν από το Πρωτοδικείο:

— να υποχρεώσει την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, εκπροσωπούμενη από το Συμβούλιο και την Επιτροπή, να αποζημιώσει την πρώτη ενάγουσα για τη ζημία την οποία υπέστη ή να αποζημιώσει, ενδεχομένως, την Atlanta Handels-und Schiffahrts-Gesellschaft mbH,

— να καταδικάσει τα εναγόμενα στα δικαστικά έξοδα.

30 Το Συμβούλιο ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την αγωγή ως αβάσιμη,

— να καταδικάσει τις ενάγουσες στο σύνολο των δικαστικών εξόδων, περιλαμβανομένων και των εξόδων της προσφυγής ακυρώσεως.

31 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την αγωγή ως αβάσιμη,

— να καταδικάσει τις ενάγουσες στο σύνολο των δικαστικών εξόδων, περιλαμβανομένων και των εξόδων της προσφυγής ακυρώσεως.

32 Η Γαλλική Δημοκρατία ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την αγωγή ως αβάσιμη.

33 Το Ηνωμένο Βασίλειο ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την αγωγή ως αβάσιμη.

Επί της ουσίας

34 Προς στήριξη του περί αποζημιώσεως αιτήματός τους, οι ενάγουσες προβάλλουν δεκατέσσερις λόγους για να αποδείξουν την ύπαρξη παράνομης συμπεριφοράς του Συμβουλίου και της Επιτροπής. Στις παρατηρήσεις τους επί των συνεπειών που πρέπει να συναχθούν από την προπαρατεθείσα απόφαση Γερμανία κατά Συμβουλίου και στο υπόμνημα απαντήσεώς τους, οι ενάγουσες διευκρίνισαν ότι εμμένουν σε όλους τους ισχυρισμούς που προέβαλαν με την αγωγή τους, αλλά εστιάζουν την επιχειρηματολογία τους στους ακόλουθους τέσσερις ισχυρισμούς: παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων, παραβίαση της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, προσβολή του θεμελιώδους δικαιώματος ελεύθερης ασκήσεως οικονομικής δραστηριότητας και προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας. Με το υπόμνημα απαντήσεως, καθώς και με τις παρατηρήσεις τους της 16ης Ιανουαρίου 1996 επί των συμπερασμάτων που πρέπει να συναχθούν από την προπαρατεθείσα απόφαση Atlanta Fruchthandelsgesellschaft κ.λπ., οι ενάγουσες ισχυρίστηκαν επίσης ότι, ακόμη και αν το Πρωτοδικείο κρίνει ότι οι επίμαχες διατάξεις του κανονισμού 404/93 είναι έγκυρες, η πρώτη ενάγουσα δικαιούται πάντως αποζημιώσεως βάσει του άρθρου 215, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης. Το Πρωτοδικείο θα εξετάσει κατ' αρχάς τον ισχυρισμό αυτό, πριν προχωρήσει στην εξέταση των τεσσάρων ισχυρισμών επί των οποίων εστίασαν την επιχειρηματολογία τους οι ενάγουσες και, τέλος, των λοιπών ισχυρισμών που εκτίθενται στην αγωγή.

Επί του ισχυρισμού που αφορά την ευθύνη του Συμβουλίου εκ νομίμων πράξεων

Επιχειρήματα των διαδίκων

35 Οι ενάγουσες ισχυρίζονται ότι, σύμφωνα με τις γενικές αρχές που είναι κοινές στα δίκαια των κρατών μελών, η Κοινότητα ευθύνεται ακόμη και εκ νομίμων νομοθετικών πράξεων, οσάκις ο κοινοτικός νομοθέτης επιβάλλει σε ορισμένους επιχειρηματίες εξαιρετικές επιβαρύνσεις που δεν πλήττουν το σύνολο των λοιπών επιχειρηματιών.

36 Το Συμβούλιο φρονεί ότι ο ισχυρισμός αυτός είναι απαράδεκτος, καθόσον προβλήθηκε εκπροθέσμως. Το Συμβούλιο επικαλείται, αφενός, το άρθρο 19, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού (ΕΚ) του Δικαστηρίου, σύμφωνα με το οποίο το έγγραφο της αγωγής πρέπει να περιέχει συνοπτική έκθεση των προβαλλομένων λόγων, και, αφετέρου, το άρθρο 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, σύμφωνα με το οποίο απαγορεύεται η προβολή νέων ισχυρισμών κατά τη διάρκεια της δίκης, εκτός αν στηρίζονται σε νομικά και πραγματικά στοιχεία που ανέκυψαν κατά τη διαδικασία.

37 Το Συμβούλιο τονίζει ότι οι ενάγουσες δεν προέβαλαν τον ισχυρισμό αυτό ούτε με την αγωγή τους ούτε όταν διατύπωσαν στις 5 Ιανουαρίου 1995 την άποψή τους σχετικά με τις συνέπειες που πρέπει να συναχθούν από την προπαρατεθείσα απόφαση Γερμανία κατά Συμβουλίου.

38 Η Επιτροπή συμμερίζεται τη συλλογιστική του Συμβουλίου, σχετικά με το ότι το ζήτημα της ευθύνης εκ νομίμου πράξεως προβλήθηκε εκπροθέσμως.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

39 Τόσο από το άρθρο 42, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, ενώπιον του οποίου ασκήθηκε η αγωγή, όσο και από το άρθρο 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου προκύ-

πτει ότι κατά τη διάρκεια της δίκης απαγορεύεται η προβολή νέων ισχυρισμών, εκτός αν στηρίζονται σε νομικά και πραγματικά στοιχεία που ανέκυψαν κατά τη διαδικασία. Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει συναφώς ότι, κατά πάγια νομολογία, απόφαση του Δικαστηρίου επικυρώνουσα το κύρος πράξεως των κοινοτικών οργάνων δεν μπορεί να θεωρηθεί στοιχείο που να δικαιολογεί προβολή νέου ισχυρισμού, δεδομένου ότι υπέρ των πράξεων των κοινοτικών οργάνων υφίσταται εν πάση περιπτώσει τεκμήριο νομιμότητας, και ότι οι προπαρατεθείσες αποφάσεις Γερμανία κατά Συμβουλίου και Atlanta Fruchthandelsgesellschaft κ.λπ. απλώς επιβεβαίωσαν μια νομική κατάσταση την οποία οι ενάγουσες γνώριζαν κατά τον χρόνο ασκήσεως της αγωγής τους (βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου της 1ης Απριλίου 1982, 11/81, Dürbeck κατά Επιτροπής, Συλλογή 1982, σ. 1251, σκέψη 17).

40 Εν προκειμένω, εφόσον οι ενάγουσες δεν επικαλέστηκαν κανένα στοιχείο που να δικαιολογεί την προβολή νέου ισχυρισμού σχετικά με την ευθύνη του Συμβουλίου εκ νομίμου πράξεως, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι ο ισχυρισμός αυτός προβλήθηκε εκπρόθεσμα και ότι είναι, επομένως, απαράδεκτος.

Επί του ισχυρισμού που αφορά παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων

Επιχειρήματα των διαδίκων

41 Οι ενάγουσες αναγνωρίζουν ότι, με την προπαρατεθείσα απόφαση Γερμανία κατά Συμβουλίου, το Δικαστήριο δέχθηκε ότι μπορούσε δικαιολογημένα να γίνει διάκριση μεταξύ, αφενός, των επιχειρηματιών που ασκούν εμπορία μπανανών τρίτων χωρών και, αφετέρου, των επιχειρηματιών που ασκούν εμπορία κοινοτικών μπανανών και μπανανών ΑΚΕ. Ωστόσο, οι ενάγουσες θεωρούν ότι με την απόφαση αυτή δεν υπεισήλθε στο ζήτημα της αδυναμίας των επιχειρηματιών της πρώτης κατηγορίας να έχουν πρόσβαση στην αγορά, μολονότι η εν λόγω απόφαση αναγνώρισε σιωπηρώς τη σημασία της προσβάσεως αυτής. Οι ενάγουσες επικαλούνται συναφώς τη σκέψη 74 της αποφάσεως, η οποία διευκρινίζει ότι ένας από τους σκοπούς του κανονισμού είναι η ενοποίηση στεγανών μέχρι τότε αγορών. Κατά τις ενάγουσες, μια τέτοια ενοποίηση συνεπάγεται την πρόσβαση των επιχειρηματιών που ασκούν εμπορία μπανανών τρίτων χωρών στις κοινοτικές μπανάνες και στις μπανάνες ΑΚΕ.

42 Οι ενάγουσες επικαλούνται εν συνεχεία τη διάταξη του Δικαστηρίου της 29ης Ιουνίου 1993, C-280/93 R, Γερμανία κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1993, σ. I-3667), ιδίως τη σκέψη 41, όπου διευκρινίζεται ότι «δεν είναι αρκετά βέβαιο ότι το επικρινόμενο σύστημα κατανομής θα στερήσει τους Γερμανούς εισαγωγείς από σημαντικό τμήμα μεριδίων της αγοράς, ενώ κυρίως δεν φαίνεται για ποιους λόγους οι εισαγωγείς αυτοί δεν θα μπορέσουν να εφοδιαστούν με κοινοτικές μπανάνες και μπανάνες ΑΚΕ».

43 Οι ενάγουσες καταλήγουν ότι, ενόψει των προκειμένων περιστάσεων, υφίσταται διάκριση μεταξύ των επιχειρηματιών που εμπορεύονται κοινοτικές μπανάνες και μπανάνες ΑΚΕ, αφενός, και των επιχειρηματιών που εμπορεύονται μπανάνες τρίτων χωρών, αφετέρου, καθόσον αυτοί δεν έχουν, στην πραγματικότητα, καμία πρόσβαση στις κοινοτικές μπανάνες και στις μπανάνες ΑΚΕ.

44 Το Συμβούλιο απορρίπτει την ερμηνεία αυτή της προπαρατεθείσας αποφάσεως Γερμανία κατά Συμβουλίου. Υπενθυμίζει ότι το Δικαστήριο διευκρίνισε με την απόφαση αυτή ότι, οσάκις για τη θέσπιση μιας ρυθμίσεως ο κοινοτικός νομοθέτης αναγκάζεται να εκτιμήσει τα μελλοντικά αποτελέσματα της εν λόγω ρυθμίσεως χωρίς όμως τα αποτελέσματα αυτά να μπορούν να προβλεφθούν με ακρίβεια, η εκτίμησή του δεν μπορεί να ελεγχθεί παρά μόνον εφόσον εμφανίζεται ως καταφανώς εσφαλμένη ενόψει των στοιχείων που ο εν λόγω νομοθέτης διέθετε κατά τον χρόνο θεσπίσεως της ρυθμίσεως.

45 Το Συμβούλιο προσθέτει ότι το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι δεν είχε προσκομισθεί η απόδειξη ότι τα ληφθέντα από το Συμβούλιο μέτρα ήσαν προδήλως ακατάλληλα για την πραγματοποίηση του σκοπού που επιδιώκει ο κανονισμός 404/93. Επιπλέον, το Συμβούλιο αμφισβητεί τον ισχυρισμό των εναγουσών ότι στην γερμανική αγορά δεν είναι διαθέσιμες κοινοτικές μπανάνες ή μπανάνες ΑΚΕ.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

46 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, κατά πάγια νομολογία, η αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων συγκαταλέγεται μεταξύ των θεμελιωδών αρχών του κοινοτικού δικαίου (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Γερμανία κατά Συμβουλίου, σκέψη 67). Η αρχή αυτή επιβάλλει να μην αντιμετωπίζονται κατά διαφορετικό τρόπο παρόμοιες καταστάσεις, εκτός αν μια τέτοια διαφοροποίηση δικαιολογείται αντικειμενικά. Όπως έχει ήδη τονιστεί στην προπαρατεθείσα απόφαση Γερμανία κατά Συμβουλίου, η κατάσταση των κατηγοριών επιχειρηματιών μεταξύ των οποίων πραγματοποιήθηκε η κατανομή της δασμολογικής ποσοστώσεως δεν ήταν παρόμοια πριν από την έκδοση του κανονισμού 404/93. Τα ληφθέντα μέτρα επηρέασαν επίσης κατά τρόπο διαφορετικό τις κατηγορίες αυτές και το Δικαστήριο αναγνώρισε ειδικώς ότι στους επιχειρηματίες που κατά παράδοση προμηθεύονταν κυρίως μπανάνες τρίτων χωρών επιβάλλονταν στο εξής περιορισμοί όσον αφορά τις δυνατότητές τους να προβαίνουν σε εισαγωγές. Το Δικαστήριο θεώρησε ωστόσο ότι η διαφορετική αυτή μεταχείριση φαινόταν να είναι σύμφυτη προς τον σκοπό της ενοποιήσεως των μέχρι τότε στεγανών αγορών και της διασφαλίσεως της κοινοτικής παραγωγής και της παραδοσιακής παραγωγής ΑΚΕ (σκέψη 74). Το Δικαστήριο έκρινε επίσης ότι ο μηχανισμός κατανομής της δασμολογικής ποσοστώσεως μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών επιχειρηματιών απέβλεπε στο να ωθήσει τους επιχειρηματίες που εμπορεύονταν κοινοτικές και παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ να προμηθεύονται μπανάνες τρίτων χωρών και, ταυτόχρονα, προσπαθούσε να παρακινήσει τους εισαγωγείς μπανανών τρίτων χωρών να διανέμουν κοινοτικές μπανάνες και μπανάνες ΑΚΕ (σκέψη 83). Το Δικαστήριο αναγνώρισε επομένως ότι ο κανονισμός 404/93 δεν είχε σκοπό να θεσπίσει πανομοιότυπη μεταχείριση για διαφορετικές κατηγορίες επιχειρηματιών.

47 Το Δικαστήριο θεώρησε επίσης ότι ήταν αναγκαίο ο κανονισμός 404/93 να περιορίσει τον όγκο των εισαγωγών μπανανών τρίτων χωρών στην Κοινότητα, στα πλαίσια της πραγματοποιήσεως της κοινής οργανώσεως αγοράς (σκέψη 82).

48 Τέλος, το Δικαστήριο έκρινε ότι δεν είχε αποδειχθεί ότι το Συμβούλιο είχε λάβει μέτρα καταφανώς απρόσφορα για την επίτευξη του επιδιωκόμενου από τον κανονισμό 404/93 σκοπό (σκέψη 95).

49 Πρέπει να προστεθεί ότι το Δικαστήριο διευκρίνισε, στην προπαρατεθείσα απόφαση Atlanta Fruchthandelsgesellschaft κ.λπ., ότι οι δυσχέρειες εφαρμογής του κανονισμού 404/93 που είχαν επικαλεστεί οι ενάγουσες δεν μπορούσαν να επηρεάσουν το κύρος του κανονισμού αυτού (σκέψη 11). Κατά τον ίδιο τρόπο, οι συγκεκριμένες συνέπειες της εκδόσεως του κανονισμού 404/93 που επικαλούνται οι ενάγουσες δεν μπορούν εν προκειμένω να ληφθούν υπόψη από το Πρωτοδικείο, το οποίο πρέπει να εξετάσει το ζήτημα της νομιμότητας του κανονισμού 404/93 μόνο σε σχέση με τους προβληθέντες από τις ενάγουσες ισχυρισμούς.

50 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει επομένως ότι οι ενάγουσες δεν απέδειξαν ότι τα εναγόμενα όργανα παραβίασαν την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων και, επομένως, ο ισχυρισμός αυτός πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του ισχυρισμού που αφορά την παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης

Επιχειρήματα των διαδίκων

51 Κατ' αρχάς, οι ενάγουσες υπενθυμίζουν ότι η αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των ισχυρισμών που προέβαλε η Γερμανία στα πλαίσια της προπαρατεθείσας υποθέσεως Γερμανία κατά Συμβουλίου.

52 Εν συνεχεία, οι ενάγουσες αναγνωρίζουν ότι δεν μπορούν να επικαλεστούν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη όσον αφορά τη διατήρηση των προϋποθέσεων που υφίσταντο πριν από την 1η Ιουλίου 1993, αλλ' ότι μπορούσαν να αναμένουν τη λήψη κατάλληλων μεταβατικών μέτρων προκειμένου να μπορέσουν να προσαρμοστούν προοδευτικά στο νέο καθεστώς. Οι ενάγουσες τονίζουν ότι μια μεταβατική ρύθμιση θα τους είχε παράσχει τη δυνατότητα να μετριάσουν τις ζημίες τους και να διατηρήσουν ορισμένες θέσεις εργασίας ή τουλάχιστον να τις καταργήσουν σταδιακά.

53 Οι ενάγουσες τονίζουν ότι, εφόσον δεν υφίσταται τέτοια ρύθμιση, η ζημία την οποία υπέστησαν δεν μπορεί να αποκατασταθεί παρά μόνο με αποζημίωση. Προς στήριξη του επιχειρήματός τους επικαλούνται την απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Μαΐου 1975, 74/74, CNTA κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1975, σ. 157, σκέψη 47), στην οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι, για λόγους προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, η Κοινότητα έπρεπε να αποζημιώσει έναν επιχειρηματία για τη ζημία την οποία είχε υποστεί, λόγω της καταργήσεως των εξισωτικών ποσών, από την εκτέλεση εξαγωγών τις οποίες είχε ήδη αρχίσει.

54 Το Συμβούλιο ισχυρίζεται ότι, αντίθετα προς τον ισχυρισμό των εναγουσών, το Δικαστήριο εξέτασε στην προπαρατεθείσα απόφαση Γερμανία κατά Συμβουλίου το ζήτημα της παραβιάσεως της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Το Συμβούλιο ισχυρίζεται ότι από το σκεπτικό της αποφάσεως προκύπτει ότι το Δικαστήριο θεώρησε ότι η έλλειψη μεταβατικών μέτρων δεν συνιστούσε παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

55 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι η αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης συγκαταλέγεται μεταξύ των θεμελιωδών αρχών της Κοινότητας. Ωστόσο, πρέπει επίσης να υπενθυμιστεί ότι οι επιχειρηματίες δεν μπορούν δικαιολογημένα να τρέφουν προσδοκίες για διατήρηση υφισταμένης καταστάσεως, η οποία μπορεί να μεταβληθεί στο πλαίσιο της ασκήσεως της εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτουν τα κοινοτικά όργανα και τούτο ιδίως σε τομείς όπως οι κοινές οργανώσεις αγορών το αντικείμενο των οποίων απαιτεί συνεχή προσαρμογή ανάλογα με τις διακυμάνσεις της οικονομικής καταστάσεως (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Οκτωβρίου 1994, C-133/93, C-300/93 και C-362/93, Crispoltoni κ.λπ., Συλλογή 1994, σ. I-4863, σκέψη 57). Το Πρωτοδικείο τονίζει ότι, μολονότι η Γερμανία δεν περιέλαβε την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης μεταξύ των ισχυρισμών που προέβαλε στην προπαρατεθείσα υπόθεση Γερμανία κατά Συμβουλίου, ωστόσο, το Δικαστήριο επιβεβαίωσε και με την απόφαση αυτή ότι ένας επιχειρηματίας δεν μπορεί να επικαλεστεί κεκτημένο δικαίωμα ή, έστω, δικαιολογημένη εμπιστοσύνη για τη διατήρηση μιας υφισταμένης καταστάσεως η οποία μπορεί να μεταβληθεί με αποφάσεις των κοινοτικών οργάνων στο πλαίσιο της εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτουν (σκέψη 80).

56 Επιπλέον, τη δυνατότητα παραβιάσεως της αρχής αυτής έθιξαν τα προδικαστικά ερωτήματα του εθνικού δικαστηρίου στο πλαίσιο της προπαρατεθείσας αποφάσεως Atlanta Fruchthandelsgesellschaft κ.λπ. Το Δικαστήριο όμως, διαπιστώνοντας ότι το εθνικό δικαστήριο δεν είχε αναφερθεί σε λόγους ακυρότητας δυναμένους να μεταβάλουν την κρίση περί του κύρους του κανονισμού 404/93, θεώρησε ότι δεν συνέτρεχε μια τέτοια παραβίαση.

57 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, ελλείψει συγκεκριμένων διαβεβαιώσεων παρασχεθεισών από τη διοίκηση, ουδείς μπορεί να επικαλεστεί παραβίαση της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Σεπτεμβρίου 1995, T-571/93, Lefebvre κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-2379, σκέψη 72). Οι ενάγουσες όμως δεν προσκόμισαν αποδείξεις για τέτοιες διαβεβαιώσεις ούτε σχετικά με την προηγηθείσα πρακτική της Επιτροπής ούτε στο ειδικό πλαίσιο της επίμαχης εν προκειμένω κοινής οργανώσεως αγοράς.

58 Επομένως, οι ενάγουσες δεν απέδειξαν παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης στη συγκεκριμένη περίπτωση και ο ισχυρισμός που αφορά παραβίαση της αρχής αυτής πρέπει να απορριφθεί.

Επί του ισχυρισμού που αφορά προσβολή του δικαιώματος ελεύθερης ασκήσεως οικονομικής δραστηριότητας

Επιχειρήματα των διαδίκων

59 Οι ενάγουσες ισχυρίζονται ότι το ζήτημα των θεμελιωδών δικαιωμάτων δεν εξετάστηκε στην προπαρατεθείσα απόφαση Γερμανία κατά Συμβουλίου παρά μόνον υπό αφηρημένο και γενικό πρίσμα και ότι ουδόλως εξετάστηκαν τα δικαιώματα που έχει ένας κατ' ιδίαν επιχειρηματίας. Ζητούν επομένως από το Πρωτοδικείο να αποφανθεί επί του ζητήματος αν, εν προκειμένω, η συγκεκριμένη εφαρμογή του κανονισμού 404/93 προσέβαλε τα θεμελιώδη δικαιώματά τους.

60 Οι ενάγουσες προβάλλουν, μεταξύ άλλων, το κλείσιμο των εγκαταστάσεών τους και τις ομαδικές απολύσεις τις οποίες αναγκάστηκαν να προβούν από της εκδόσεως του κανονισμού 404/93 και ισχυρίζονται ότι ο αμφισβητούμενος κανονισμός προσέβαλε το θεμελιώδες δικαίωμά τους περί ελεύθερης ασκήσεως οικονομικής δραστηριότητας.

61 Το Συμβούλιο φρονεί ότι από την προπαρατεθείσα απόφαση Γερμανία κατά Συμβουλίου προκύπτει ότι ουδείς εμπορευόμενος παραδοσιακώς μπανάνες τρίτων χωρών μπορεί να προβάλλει προσβολή του θεμελιώδους δικαιώματος ελεύθερης ασκήσεως οικονομικής δραστηριότητας.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

62 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, κατά πάγια νομολογία, η ελεύθερη άσκηση οικονομικής δραστηριότητας συγκαταλέγεται μεταξύ των γενικών αρχών του κοινοτικού δικαίου, αλλ' ότι όμως δεν αποτελεί απόλυτο δικαίωμα αλλά πρέπει να λαμβάνεται υπόψη σε σχέση με την κοινωνική του λειτουργία. Το δικαίωμα αυτό συνεπάγεται ότι δεν μπορεί να αφαιρεθεί αυθαίρετα από έναν επιχειρηματία το δικαίωμα να ασκεί τη δραστηριότητά του, αλλά δεν εγγυάται στον επιχειρηματία αυτόν ένα συγκεκριμένο όγκο επιχειρηματικών δραστηριοτήτων ή ένα συγκεκριμένο μερίδιο της αγοράς. Οι εγγυήσεις που παρέχονται στους επιχειρηματίες δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να επεκταθούν στην προστασία απλών συμφερόντων ή ευκαιριών εμπορικής φύσεως, των οποίων ο αβέβαιος χαρακτήρας είναι σύμφυτος στην ίδια την ουσία της οικονομικής δραστηριότητας (βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Μαΐου 1974, 4/73, Nold κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1974, σ. 277, σκέψη 14). Επομένως, είναι δυνατόν να τεθούν περιορισμοί στην ελεύθερη άσκηση οικονομικής δραστηριότητας, ιδίως στο πλαίσιο κοινής οργανώσεως αγοράς, υπό την προϋπόθεση ότι οι περιορισμοί αυτοί ανταποκρίνονται πράγματι σε σκοπούς γενικού συμφέροντος που επιδιώκει η Κοινότητα και δεν αποτελούν, ενόψει του επιδιωκόμενου σκοπού, υπέρμετρη και υπερβολικά επαχθή επέμβαση θίγουσα αυτή ταύτη την ουσία των έτσι διασφαλιζομένων δικαιωμάτων (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Ιουλίου 1989, 265/87, Schräder, Συλλογή 1989, σ. 2237, σκέψη 15).

63 Συναφώς, πρέπει να υπενθυμιστεί ότι το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει με την προπαρατεθείσα απόφαση Γερμανία κατά Συμβουλίου ότι η προσβολή του δικαιώματος ελεύθερης ασκήσεως των επαγγελματικών δραστηριοτήτων των

εμπορευομένων παραδοσιακώς μπανάνες τρίτων χωρών που επέφερε ο κανονισμός 404/93 ανταποκρινόταν σε σκοπούς γενικού κοινοτικού συμφέροντος και δεν έθιγε αυτή ταύτη την ουσία του εν λόγω δικαιώματος (σκέψη 87). Πρέπει επίσης να υπενθυμιστεί για μια ακόμη φορά ότι, στην προπαρατεθείσα απόφαση Atlanta Fruchthandelsgesellschaft κ.λπ., το Δικαστήριο παρατήρησε ότι, μολονότι οι προσφεύγουσες είχαν επικαλεστεί ορισμένες δυσχέρειες εφαρμογής του κανονισμού 404/93 και τις συναφείς επιπτώσεις στη δραστηριότητά τους, τα περιστατικά αυτά δεν μπορούσαν να επηρεάσουν το κύρος του εν λόγω κανονισμού (σκέψη 11).

64 Επομένως, ο ισχυρισμός που αφορά προσβολή του θεμελιώδους δικαιώματος ελεύθερης ασκήσεως οικονομικής δραστηριότητας πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του ισχυρισμού που αφορά προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας

Επιχειρήματα των διαδίκων

65 Οι ενάγουσες παρατηρούν ότι ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας διασφαλίζεται καθόσον αυτά αποτελούν θεμελιώδη δικαιώματα και ότι ο σεβασμός αυτός περιλαμβάνει το δικαίωμα ακροάσεως στα πλαίσια διοικητικών διαδικασιών δυναμένων να καταλήξουν σε επιβολή κυρώσεων ή λήψη άλλων μέτρων (βλ., για παράδειγμα, την απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Οκτωβρίου 1989, C-97/87, C-98/87 και C-99/87, Dow Chemical Ibérica κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1989, σ. 3165, σκέψη 12). Οι ενάγουσες υπενθυμίζουν ότι, εν προκειμένω, πριν από την έκδοση του κανονισμού 404/93, η Επιτροπή είχε θέσει ως προϋπόθεση για την ακρόαση των επιχειρηματιών να μιλήσουν όλοι «με μία και μόνη φωνή». Αυτή η προϋπόθεση όμως ήταν κατ' αυτές αδύνατον να πληρωθεί, λόγω των αντιτιθέμενων συμφερόντων των διαφόρων επιχειρηματιών. Υπό τις περιστάσεις αυτές, η Επιτροπή δεν άκουσε τις ενάγουσες, αυτό δε είχε ως συνέπεια ότι τα κοινοτικά όργανα παρέλειψαν παντελώς να λάβουν υπόψη την ιδιαίτερη κατάσταση μιας σαφώς διακριτής κατηγορίας επιχειρηματιών. Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, παρόμοια συμπεριφορά του κοινοτικού νομοθέτη συνιστά σοβαρή παραβίαση των κανόνων δικαίου (βλ. τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 19ης Μαΐου 1992, C-104/89 και C-37/90, Mulder κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. I-3061, σκέψη 16, και της 26ης Ιουνίου 1990, C-152/88, Sofrimport κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-2477, σκέψη 27).

66 Οι ενάγουσες αμφισβητούν τον ισχυρισμό που προέβαλε το Συμβούλιο στο υπόμνημα αντικρούσεως κατά το οποίο το ζήτημα του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας των επιχειρηματιών, συμπεριλαμβανομένων των εναγουσών, εξετάστηκε στην προπαρατεθείσα απόφαση Γερμανία κατά Συμβουλίου και ισχυρίζονται ότι το Δικαστήριο δεν αναφέρθηκε στο ζήτημα αυτό.

67 Όσον αφορά το επιχείρημα του Συμβουλίου ότι το δικαίωμα ακροάσεως δεν υφίσταται στο πλαίσιο διαδικασίας που περατώνεται με τη λήψη νομοθετικού μέτρου, οι ενάγουσες αντιτάσσουν ότι για τους ιδιώτες δεν υφίσταται διαφορά ανάλογα με το αν η νομική τους κατάσταση θίγεται από τις συνέπειες μιας διοικητικής διαδικασίας ή από τις συνέπειες μιας νομοθετικής διαδικασίας. Προσθέτουν ότι, σε έναν τομέα όπως το γεωργικό δίκαιο, στον οποίο τα θεσμικά όργανα διαθέτουν τόσο σημαντική εξουσία, ο νομοθέτης οφείλει προτού παρέμβει να παρέχει σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη τη δυνατότητα να εκφράσουν τις απόψεις τους.

68 Το Συμβούλιο τονίζει ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις της Συνθήκης, δεν είχε καμία υποχρέωση να προβεί σε διαβούλευση με τις εμπλεκόμενες οικονομικές τάξεις προτού εκδώσει τον κανονισμό 404/93. Υπενθυμίζει ότι, κατά τη νομοθετική διαδικασία της Κοινότητας, διαβούλευση με τους εκπροσώπους των διαφόρων κλάδων της οικονομικής και κοινωνικής ζωής χωρεί μόνον υπό τη μορφή διαβουλεύσεως με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και παρατηρεί ότι μια τέτοια διαβούλευση έγινε αναφορικά με τον κανονισμό 404/93.

69 Όσον αφορά την απόφαση του Πρωτοδικείου της 23ης Φεβρουαρίου 1994, Τ-39/92 και Τ-40/92, CB και Europay κατά Επιτροπής (Συλλογή 1994, σ. II-49), την οποία επικαλέστηκαν οι ενάγουσες και στην οποία το Πρωτοδικείο διευκρίνισε ότι η αρχή του σεβασμού του δικαιώματος ακροάσεως πρέπει να τηρείται πάντοτε, το Συμβούλιο επισημαίνει ότι η ανωτέρω κρίση του Πρωτοδικείου αφορά μόνο τις διαδικασίες που καταλήγουν σε αποφάσεις απευθυνόμενες σε καθορισμένα πρόσωπα ή σε νομικές πράξεις που αφορούν άμεσα και ατομικά τα πρόσωπα αυτά. Το Συμβούλιο υπενθυμίζει ότι, εν προκειμένω, το Δικαστήριο απέρριψε με τη διάταξή του της 21ης Ιουνίου 1993 την προσφυγή των εναγουσών, καθόσον με αυτή είχε ζητηθεί η ακύρωση ορισμένων διατάξεων του κανονισμού 404/93, για τον λόγο ότι ο κανονισμός αυτός δεν αφορούσε ούτε άμεσα ούτε ατομικά τις ενάγουσες.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

70 Το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι, αντίθετα προς την επιχειρηματολογία που ανέπτυξαν οι ενάγουσες, το δικαίωμα ακροάσεως στο πλαίσιο μιας διοικητικής διαδικασίας που αφορά ορισμένο πρόσωπο δεν μπορεί να μεταφερθεί στο πλαίσιο μιας νομοθετικής διαδικασίας η οποία καταλήγει στη λήψη μέτρων γενικής ισχύος. Το Πρωτοδικείο τονίζει συναφώς ότι η προπαρατεθείσα απόφαση CB και Europay κατά Επιτροπής εντάσσεται στο πλαίσιο πάγιας νομολογίας σε θέματα ανταγωνισμού, η οποία επιβάλλει να ακούγονται οι παρατηρήσεις που έχουν να διατυπώσουν οι επιχειρήσεις που φέρονται να έχουν παραβεί τους κανόνες της Συνθήκης, πριν από τη λήψη μέτρων, ιδίως δε πριν από την επιβολή κυρώσεων, έναντι των επιχειρήσεων αυτών. Ωστόσο, η νομολογία αυτή πρέπει να εκτιμηθεί εντός του ιδιάζοντος πλαισίου της και δεν μπορεί να επεκταθεί στο πλαίσιο μιας κοινοτικής νομοθετικής διαδικασίας που καταλήγει στη λήψη κανονιστικών μέτρων τα οποία προϋποθέτουν μια επιλογή οικονομικής πολιτικής και εφαρμόζονται επί όλων των εμπλεκομένων επιχειρηματιών.

71 Πρέπει να προστεθεί ότι, στο πλαίσιο διαδικασίας εκδόσεως κοινοτικής πράξεως, βασιζομένης σε άρθρο της Συνθήκης, οι μόνες υποχρεώσεις διαβουλεύσεως που υπέχει ο κοινοτικός νομοθέτης είναι εκείνες που επιβάλλει το σχετικό άρθρο. Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, στην απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Οκτωβρίου 1980, 138/79, Roquette Frères κατά Συμβουλίου (Συλλογή τόμος 1980/III, σ. 313), το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η υποχρέωση διαβουλεύσεως με το Κοινοβούλιο, που προβλέπεται σε πολλές διατάξεις της Συνθήκης, αποτελεί την αντανάκλαση στο επίπεδο της Κοινότητας της θεμελιώδους δημοκρατικής αρχής, κατά την οποία οι λαοί μετέχουν στην άσκηση της εξουσίας μέσω αντιπροσωπευτικής συνελεύσεως.

72 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει επίσης ότι στο πλαίσιο της νομοθετικής διαδικασίας της Κοινότητας χωρεί διαβούλευση με τους εκπροσώπους των διαφόρων κατηγοριών της οικονομικής και της κοινωνικής ζωής υπό τη μορφή διαβουλεύσεως με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή. Εν προκειμένω, πραγματοποιήθηκε η διαβούλευση με το Κοινοβούλιο και την εν λόγω Επιτροπή πριν από την έκδοση του κανονισμού 404/93, όπως προβλέπει η Συνθήκη.

73 Το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι, αντίθετα προς την ανάλυση στην οποία προέβησαν οι ενάγουσες, η Επιτροπή δεν είχε υποχρέωση να προβεί σε περαιτέρω διαβούλευση με τις διάφορες κατηγορίες επιχειρηματιών τους οποίους αφορούσε η κοινοτική αγορά της μπανάνας. Ο κοινοτικός νομοθέτης μπορεί κάλλιστα να λάβει υπόψη την ιδιαίτερη κατάσταση διαφορετικών κατηγοριών επιχειρηματιών χωρίς να τους ακούσει έναν προς έναν. Συναφώς, το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι στην προπαρατεθείσα απόφαση Γερμανία κατά Συμβουλίου το Δικαστήριο έκρινε ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι το Συμβούλιο είχε λάβει μέτρα καταφανώς απρόσφορα ή είχε προβεί σε καταφανώς εσφαλμένη εκτίμηση των στοιχείων που διέθετε κατά τον χρόνο θεσπίσεως της ρυθμίσεως (σκέψη 95). Δεδομένου ότι ο κανονισμός 404/93 περιέχει διατάξεις αφορώσες τους επιχειρηματίες που εμπορεύονται μπανάνες τρίτων χωρών, το Δικαστήριο έχει επομένως ήδη αναγνωρίσει εμμέσως ότι ο κοινοτικός νομοθέτης δεν παρέλειψε να λάβει υπόψη τα συμφέροντα αυτής της κατηγορίας των επιχειρηματιών.

74 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι ο ισχυρισμός που αφορά προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας πρέπει να απορριφθεί.

Επί των ισχυρισμών που αφορούν παράβαση των διατάξεων περί νομοθετικής διαδικασίας, παράβαση του άρθρου 190 της Συνθήκης, παράβαση του πρωτοκόλλου για τις μπανάνες, επιλογή εσφαλμένης νομικής βάσεως, παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας, προσβολή του δικαιώματος ιδιοκτησίας, παράβαση των κανόνων περί ανταγωνισμού, παράβαση της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου και παράβαση της Τετάρτης Συμβάσεως του Λομέ

Επιχειρήματα των διαδίκων

75 Όσον αφορά τον ισχυρισμό που αφορά παράβαση των διατάξεων περί νομοθετικής διαδικασίας, οι ενάγουσες ισχυρίζονται κατ' ουσίαν ότι το Συμβούλιο προσέβαλε το δικαίωμα πρωτοβουλίας της Επιτροπής και ότι θα έπρεπε να είχε πραγματοποιηθεί νέα διαβούλευση με το Κοινοβούλιο μετά την τροποποίηση της αρχικής προτάσεως της Επιτροπής. Όσον αφορά τον ισχυρισμό

περί παραβάσεως του άρθρου 190 της Συνθήκης, οι ενάγουσες ισχυρίζονται ότι ο κανονισμός 404/93 δεν είναι επαρκώς αιτιολογημένος. Όσον αφορά τον ισχυρισμό περί παραβάσεως του πρωτοκόλλου για τις μπανάνες, οι ενάγουσες ισχυρίζονται ότι το Συμβούλιο δεν είχε την εξουσία να καταργήσει το πρωτόκολλο. Προς στήριξη του ισχυρισμού που αφορά την επιλογή εσφαλμένης νομικής βάσεως, οι ενάγουσες ισχυρίζονται ότι η επιλεγείσα νομική βάση δεν καθιστούσε δυνατή τη διασφάλιση δίκαιων τιμών στην κοινοτική αγορά για τους παραγωγούς που εμπορεύονται μπανάνες ΑΚΕ και ότι ήταν επίσης εσφαλμένη η επιλεγείσα βάση για την αύξηση των δασμών. Όσον αφορά τον ισχυρισμό περί παραβιάσεως της αρχής της αναλογικότητας, οι ενάγουσες ισχυρίζονται κατ' ουσίαν ότι ο κανονισμός 404/93 παραβιάζει την αρχή αυτή λόγω του ότι θέτει δυσανάλογους περιορισμούς στην εισαγωγή των μπανανών τρίτων χωρών. Προς στήριξη του ισχυρισμού που αφορά προσβολή του δικαιώματος ιδιοκτησίας, οι ενάγουσες ισχυρίζονται κατ' ουσίαν ότι οι περιορισμοί που επιβλήθηκαν στην εισαγωγή και το σύστημα κατανομής της δασμολογικής ποσοστώσεως είχαν ως αποτέλεσμα απαλλοτρίωση της ιδιοκτησίας τους. Όσον αφορά τον ισχυρισμό περί παραβάσεως των κανόνων περί ανταγωνισμού, οι ενάγουσες ισχυρίζονται κατ' ουσίαν ότι οι περιορισμοί που επιβλήθηκαν στην εισαγωγή και το σύστημα των πιστοποιητικών εισαγωγής που προβλέπονται στον κανονισμό 404/93 νοθεύουν τον ανταγωνισμό μεταξύ επιχειρηματιών εντός της Κοινότητας. Προς στήριξη του ισχυρισμού που αφορά παράβαση της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (στο εξής: ΓΣΔΕ), οι ενάγουσες ισχυρίζονται ότι οι περιορισμοί στην εισαγωγή που απορρέουν από τα άρθρα 17 και 18 του κανονισμού 404/93 συνιστούν παράβαση των κανόνων της ΓΣΔΕ. Όσον αφορά τον ισχυρισμό περί παραβάσεως της Τετάρτης Συμβάσεως του Λομέ, οι ενάγουσες ισχυρίζονται κατ' ουσίαν ότι ο κανονισμός 404/93 συνιστά παράβαση των άρθρων 168 και 169 της συμβάσεως αυτής.

76 Το Συμβούλιο και η Επιτροπή φρονούν ότι όλα αυτά τα επιχειρήματα έχουν ήδη απορριφθεί από το Δικαστήριο με τις προπαρατεθείσες αποφάσεις Γερμανία κατά Συμβουλίου και Atlanta Fruchthandelsgesellschaft κ.λπ.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

77 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι ο ισχυρισμός που αφορά παράβαση των διατάξεων περί της διαδικασίας εκδόσεως του κανονισμού 404/93 απορρίφθηκε με την προπαρατεθείσα απόφαση Γερμανία κατά Συμβουλίου, σκέψεις

27 έως 43· ότι ο ισχυρισμός περί παραβάσεως του άρθρου 190 της Συνθήκης απορρίφθηκε με την προπαρατεθείσα απόφαση Atlanta Fruchthandelsgesellschaft κ.λπ., σκέψεις 12 έως και 18· ότι ο ισχυρισμός περί παραβάσεως του πρωτοκόλλου για τις μπανάνες απορρίφθηκε με την προπαρατεθείσα απόφαση Γερμανία κατά Συμβουλίου, σκέψεις 113 έως και 118· ότι ο ισχυρισμός που αφορά επιλογή εσφαλμένης νομικής βάσεως απορρίφθηκε με την προπαρατεθείσα απόφαση Γερμανία κατά Συμβουλίου, σκέψεις 53 έως και 57· ότι ο ισχυρισμός περί παραβιάσεως της αρχής της αναλογικότητας απορρίφθηκε με την προπαρατεθείσα απόφαση Γερμανία κατά Συμβουλίου, σκέψεις 88 έως και 97· ότι ο ισχυρισμός περί προσβολής του δικαιώματος της ιδιοκτησίας απορρίφθηκε με την προπαρατεθείσα απόφαση Γερμανία κατά Συμβουλίου, σκέψεις 77 έως και 79· ότι ο ισχυρισμός που αφορά παράβαση των κανόνων περί ανταγωνισμού απορρίφθηκε με την προπαρατεθείσα απόφαση Γερμανία κατά Συμβουλίου, σκέψεις 58 έως και 62· ότι ο ισχυρισμός περί παραβάσεως των κανόνων της ΓΣΔΕ απορρίφθηκε με την προπαρατεθείσα απόφαση Γερμανία κατά Συμβουλίου, σκέψεις 103 έως και 112, και ότι ο ισχυρισμός περί παραβάσεως της Τετάρτης Συμβάσεως του Λομέ απορρίφθηκε με την προπαρατεθείσα απόφαση Γερμανία κατά Συμβουλίου, σκέψεις 100 έως και 102.

78 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, για τους ίδιους λόγους με εκείνους που εξέθεσε το Δικαστήριο στις προπαρατεθείσες αποφάσεις Γερμανία κατά Συμβουλίου και Atlanta Fruchthandelsgesellschaft κ.λπ., οι οποίοι επαναλήφθηκαν ανωτέρω στη σκέψη 77, πρέπει να απορριφθούν όλοι οι ισχυρισμοί αυτοί ως αβάσιμοι.

Επί του ισχυρισμού που αφορά κατάχρηση εξουσίας

Επιχειρήματα των διαδίκων

79 Οι ενάγουσες ισχυρίζονται ότι το καθεστώς των εισαγωγών που θεσπίστηκε με τον κανονισμό 404/93 αποβλέπει στο να διασφαλίσει «επαρκή εισοδήματα» στους παραγωγούς που εμπορεύονται μπανάνες ΑΚΕ, αλλ' ότι ο σκοπός αυτός δεν μπορεί να επιδιωχθεί επί τη βάσει του άρθρου 43, παράγραφος 2, της Συνθήκης. Προσθέτουν ότι η πραγματοποιούμενη από τον κανονισμό κατανομή της δασμολογικής ποσοστώσεως δεν παρουσιάζει λογική σχέση με τον σκοπό της προστασίας της κοινοτικής παραγωγής και της εκπληρώσεως των υποχρεώσεων αγοράς μπανανών ΑΚΕ, αλλ' ότι αποσκοπεί να ευνοήσει τους εισαγωγείς κοινοτικών μπανανών και μπανανών ΑΚΕ. Οι ενάγουσες συνάγουν από αυτό ότι στην πραγματικότητα ο κανονισμός 404/93 θεσπίστηκε για την επίτευξη σκοπών διαφορετικών από εκείνους που προβάλλονται.

80 Το Συμβούλιο και η Επιτροπή δεν απάντησαν λεπτομερώς στον ισχυρισμό αυτό. Ωστόσο, το Συμβούλιο υπενθύμισε κατά τρόπο γενικό ότι το Δικαστήριο έκρινε στην προπαρατεθείσα απόφαση Γερμανία κατά Συμβουλίου ότι ο κανονισμός 404/93 συνάδει προς τους σκοπούς της γεωργικής πολιτικής και ότι δεν υπερβαίνει τα όρια που χαράζουν τα άρθρα 39, 42 και 43 της Συνθήκης. Η Επιτροπή επισήμανε στις παρατηρήσεις της σχετικά με την εξακολούθηση της διαδικασίας μετά την έκδοση της προπαρατεθείσας αποφάσεως Γερμανία κατά Συμβουλίου ότι όλοι οι ισχυρισμοί που προέβαλαν οι ενάγουσες κατά του κανονισμού 404/93 είχαν ήδη εξεταστεί από το Δικαστήριο.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

81 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι μια πράξη μπορεί να έχει εκδοθεί κατά κατάχρηση εξουσίας εφόσον προκύπτει, βάσει αντικειμενικών, κατάλληλων και συγκλινουσών ενδείξεων, ότι η πράξη εκδόθηκε με σκοπό να επιτευχθούν σκοποί διαφορετικοί από εκείνους που προβάλλονται (απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Ιουλίου 1990, C-323/88, Sermes, Συλλογή 1990, σ. I-3027, σκέψη 33). Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει με την προπαρατεθείσα απόφαση Γερμανία κατά Συμβουλίου ότι μια αναπτυξιακή πολιτική υπέρ των κρατών ΑΚΕ, όπως εκείνη που θέτει σε εφαρμογή ο κανονισμός, συνάδει απόλυτα προς τους σκοπούς της κοινής γεωργικής πολιτικής και ότι, επιπλέον, στα πλαίσια της εφαρμογής εσωτερικών πολιτικών, ιδίως στον τομέα της γεωργίας, τα κοινοτικά όργανα δεν μπορούν να αγνοούν τις διεθνείς δεσμεύσεις που έχει αναλάβει η Κοινότητα βάσει της Συμβάσεως του Λομέ (σκέψεις 53 έως και 57). Πρέπει επίσης να υπενθυμιστεί ότι το Δικαστήριο τόνισε ρητώς ότι ο κανονισμός 404/93 αποβλέπει στη διασφάλιση της διαθέσεως της κοινοτικής παραγωγής και της παραδοσιακής παραγωγής ΑΚΕ (σκέψη 74).

82 Το Πρωτοδικείο θεωρεί επομένως ότι οι ενάγουσες ουδόλως απέδειξαν ότι ο κανονισμός αποβλέπει στην πραγματοποίηση σκοπών διαφορετικών από εκείνους που εξαγγέλλει και ότι, επομένως, ο ισχυρισμός αυτός πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Συμπέρασμα

83 Πρέπει να υπενθυμιστεί ότι, κατά πάγια νομολογία, από το άρθρο 215, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης προκύπτει ότι η θεμελίωση της εξωσυμβατικής

ευθύνης της Κοινότητας και η άσκηση του δικαιώματος αποκαταστάσεως της προκληθείσας ζημίας εξαρτώνται από τη συνδρομή ενός συνόλου προϋποθέσεων, ήτοι από το παράνομο της προσαπτομένης στα όργανα συμπεριφοράς, το υποστατό της ζημίας και την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της συμπεριφοράς αυτής και της προβαλλομένης ζημίας. Επιπλέον, οσάκις πρόκειται για κανονιστικές πράξεις που προϋποθέτουν επιλογές οικονομικής πολιτικής, η ευθύνη της Κοινότητας μπορεί να θεμελιωθεί μόνον αν υφίσταται κατάφωρη παράβαση υπέρτερου κανόνα δικαίου που προστατεύει τους ιδιώτες. Σε ένα κανονιστικό πλαίσιο όπως εν προκειμένω, η ευθύνη της Κοινότητας δεν μπορεί να θεμελιωθεί παρά μόνον αν το οικείο όργανο υπερέβη προδήλως και σοβαρώς τα όρια που επιβάλλονται στην άσκηση των εξουσιών του (βλ. την προπαρατεθείσα απόφαση Mulder κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, σκέψη 12).

84 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει όμως ότι δεν μπορεί να διαπιστωθεί εις βάρος των εναγομένων καμία παράνομη συμπεριφορά ικανή να θεμελιώσει την εξωσυματική ευθύνη της Κοινότητας. Επομένως, χωρίς να χρειάζεται να εξεταστεί αν συντρέχουν και οι λοιπές προϋποθέσεις από τις οποίες εξαρτάται η θεμελίωση της ευθύνης της Κοινότητας, η αγωγή πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

85 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι οι ενάγουσες ηττήθηκαν και το Συμβούλιο και η Επιτροπή έχουν ζητήσει την καταδίκη των εναγουσών στα δικαστικά έξοδα, πρέπει να καταδικαστούν οι ενάγουσες να φέρουν το σύνολο των εξόδων τους καθώς και εκείνα στα οποία υποβλήθηκαν το Συμβούλιο και η Επιτροπή στο πλαίσιο της παρούσας υποθέσεως, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων που αφορούν τη διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων (βλ. σκέψεις 16 και 18 ανωτέρω). Σύμφωνα με το άρθρο 87, παράγραφος 4, του Κανονισμού Διαδικασίας, τα κράτη μέλη που παρενέβησαν στη διαφορά φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τέταρτο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την αγωγή.

2) Καταδικάζει τις ενάγουσες να φέρουν αλληλεγγύως το σύνολο των δικαστικών εξόδων της παρούσας υποθέσεως, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν τη διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων.

3) Τα παρεμβαίνοντα κράτη φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα.

Lenaerts García-Valdecasas Lindh

Azizi Cooke

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 11 Δεκεμβρίου 1996.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Ο Πρόεδρος

K. Lenaerts